

МОТИВАЦИЯ И ПОДГОТОВКА НА СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ И ГРИЖИ В СФЕРАТА НА НЕВРОЛОГИЧНИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ

Д. БЛАГОЕВА, Г. ЧАНЕВА, Е. ИВАНОВ

Катедра „Здравни грижи“, Факултет „Обществено здраве“, МУ – София

MOTIVATION AND PREPAREDNESS OF NURSING STUDENTS FOR THE PROFESSIONAL REALIZATION AND CARES IN THE SPHERE OF NEUROLOGICAL DISEASES

D. BLAGOEVA, G. CHANEVA, E. IVANOV

Department of Health Cares, Faculty of Public Health, Medical University – Sofia

Резюме. Епилепсията е хронично заболяване на главния мозък, характеризиращо се с повтарящи се пристъпи от внезапни количествени и/или качествени разстройства на съзнанието. В литературата се определя като заболяване с висока медицинска и социална значимост. Всичко това определя епилепсията като заболяване, изискващо висока професионална подготовка и мотивация и желание за работа с цел предоставяне на качествени здравни грижи. **Целта** на настоящото изследване е да се проучат мотивацията и степента на подготовка на студентите от специалност „Медицинска сестра“ за работа с пациенти с епилепсия. В проучването е използван социологически метод – проведена е пряка индивидуална анкета сред 308 студенти от специалност „Медицинска сестра“, след завършен пети семестър на обучение по специалността в МУ – София, Факултет по обществено здраве. Използвани са още документален, статистически метод и метод за графичен анализ на получените резултати. **Изводи:** Само 1/3 от студентите се чувстват мотивирани за работа с пациенти с епилепсия. Съществува необходимост от изработване на стандартни планове за здравни грижи при пациенти с епилепсия с цел повишаване на качествените здравни грижи. Необходима е допълнителна теоретична и практическа подготовка на студентите от специалност „Медицинска сестра“ по въпросите относно грижите за деца и възрастни с епилепсия поради спецификата на заболяването и необходимостта от бързи, адекватни и навременни здравни грижи.

Ключови думи: мотивация, здравни грижи, студенти, пациенти, епилепсия

Abstract. Epilepsy is a chronic brain disease characterized by recurrent attacks of sudden quantitative and/or quality consciousness disorders. The literature defines it as a disease of high medical and social significance. All this shows epilepsy as a disease requiring high professional training, motivation and willingness to work for the provision of quality health care. The aim of this study is to investigate the motivation and the degree of preparation of the nursing students for work with patients with epilepsy. **Methodology:** The survey used a sociological method – a direct individual survey, that was conducted among the 308 students of the nursing specialty, after the fifth semester of training in the specialty at the Medical University – Sofia, Faculty of Public Health. A documentary, statistical method and the method for graphical analysis of the results obtained were also used. **Conclusions:** Only 1/3 of students feel motivated to work with patients with epilepsy. There is a need to develop standard health care plans for patients with epilepsy to improve quality health care. Additional theoretical and practical training of nursing students on issues concerning the care of children and adults with epilepsy due to the specificity of the illness and the need for rapid, adequate and timely health care is needed.

Key words: motivation, health care, students, patents, epilepsy

Епилепсиите са хронични заболявания на главния мозък с различна етиология. Характеризират се с повтарящи се пристъпи от внезапни количествени и/или качествени разстройства на съзнанието, възникващи на базата на свръхвъзбуда (разряди) на определена популация неврони и изявяващи се с различни преходни клинични (двигателни, сетивни, автономни, сензорни, психични и поведенчески и вегетативни функции) и електрофизиологични прояви [4, 5].

Епилепсията е едно от най-честите неврологични заболявания. Медицинската и социалната значимост на заболяването се определят не само от широкото разпространение на болестта, но и от факта, че засяга предимно хора в млада възраст и има сериозни последици както за индивида и семейството му, така и за обществото.

Честотата на епилепсията варира между 4-10/1000 души население, а заболяемостта – 20-70/100 000 население. Около 50% от епилепсиите започват до 10 г., а 75% – до 20-годишна възраст. В света близо 10.5 млн. деца под 15-годишна възраст страдат от епилепсия. Годишната честота варира от 61-124 заболели на 100 000 души от населението в развиващите се страни до 40-50 случая на 100 000 души население в развитите страни. Тъй като 80-90% от гърчовете въобще се проявяват през ранните години на живота, допуска се, че всеки един на 20 души в хода на живота си може да получи епилептичен пристъп и че всеки един на 200 души развива епилепсия [1, 3, 5].

Цел

Целта на изследването е да се проучат мотивацията и степента на подготовка на студентите от специалност „Медицинска сестра“ за работа с пациенти с епилепсия.

МАТЕРИАЛ, МЕТОДИ И ЗАДАЧИ

В проучването е използван социологически метод – проведена е пряка индивидуална анкета сред 308 студенти от специалност „Медицинска сестра“, след завършен пети семестър на обучение по специалността в МУ – София, Факултет по обществено здраве. Използвани са още документален, ста-

тистически метод и метод за графичен анализ на получените резултати. Проучването е проведено в периода 2016-2017 г.

Задачите, които си поставихме, са да се проучи и анализира:

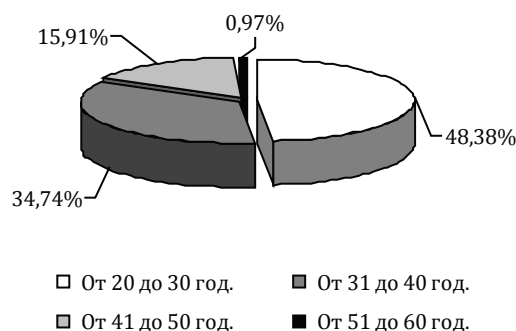
1. Мотивацията на студентите относно професионалната им реализация и развитие в сферата на неврологичните заболявания.

2. Мнението на студентите за необходимостта от изработване на стандартни планове за здравни грижи при пациенти с епилепсия.

3. Степента на подготовка по отношение на обучението им в грижите за болни с епилепсия.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

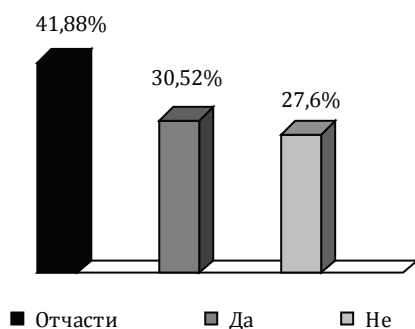
Според възрастовата характеристика на студентите от специалност „Медицинска сестра“, взели участие в анкетното проучване, най-голяма е групата на участниците от 20 до 30 год. – 48,38%. Следват възрастовите групи от 31 до 40 год. – 34,74 и от 41 до 50 год. – 15,91%. Макар и минимална част – 0,97%, има и студенти на възраст от 51 до 60 години. Тези данни показват, че студентите, които се насочват към обучение по специалността „Медицинска сестра“, са от различни възрастови групи, което демонстрира тяхната мотивация за избора на тази професия. Възможностите за професионална реализация са водещата мотивация за повечето студенти от тази специалност.

Фиг. 1. Разпределение на студентите по възрастови групи

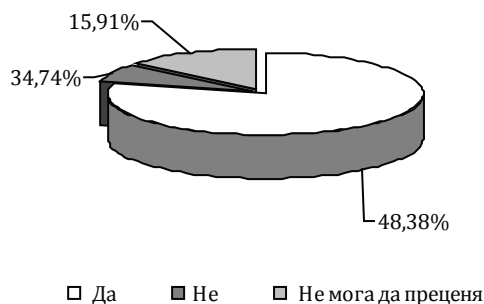
От анкетиранияте студенти 41,88% са посочили, че отчасти се чувстват мотивирани за професионална реализация и развитие в сферата на неврологичните заболявания, 1/3 от тях посочват, че са мотивирани

да работят с пациенти (деца и възрастни) с неврологични заболявания. Прави впечатление, че 27,60% от студентите, участвали в анкетното проучване, не са мотивирани за професионална реализация, свързана с неврологичните заболявания.

Фиг. 2. Мотивация на студентите за професионална реализация в сферата на неврологичните заболявания

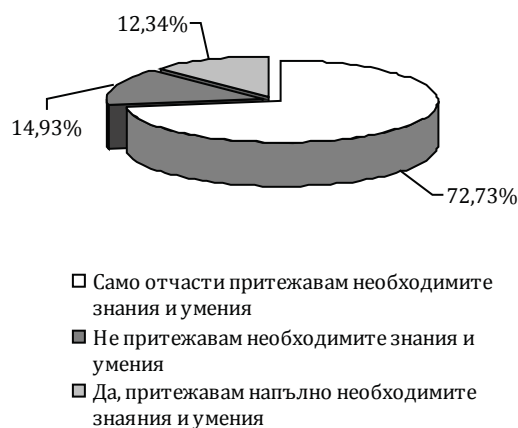
Анализираните данни от студентите – участници в анкетното проучване, относно мнението им за изработване на стандартни планове за здравни грижи при пациенти с епилепсия сочат, че 79,55% от тях са дали положителен отговор за необходимостта от такива планове с цел повишаване качеството на здравните грижи. Тези, които не могат да преценят, са 13,64%, а едва 6,82% са дали отрицателен отговор.

Фиг. 3. Мнението на студентите за изработване на стандартни планове за грижи при пациенти с епилепсия

Значителна част от анкетираните – 72,73%, посочват, че само отчасти притежават необходимите знания и умения относно грижите за болни с епилепсия. Теоретичните знания, които имат по отношение на грижите за пациенти с епилепсия, не са достатъчни. Студентите отговорили, че не притежават

необходимите знания и умения да се грижат за пациенти (деца и възрастни) с епилепсия, са 14,93% от анкетираните, а 12,34% считат, че притежават напълно необходимата квалификация. Тези резултати определено се дължат на трудностите, които студентите имат при усвояването на теоретичния материал. Резултатите ясно показват, че спецификата на неврологичните заболявания е трудна и възниква проблем при подготовката на студентите, което налага да се наблегне върху теоретичните знания и практическите им умения при пациенти (деца и възрастни) с епилепсия и неврологични заболявания.

Фиг. 4. Самооценка на студентите по отношение на обучението им относно грижите за болни с епилепсия

Изводите, които направихме в резултат на проучването, са:

1. Само 1/3 от студентите се чувстват мотивирани за работа с пациенти с епилепсия. Останалата част не са мотивирани или са само частично мотивирани за професионална реализация, свързана с неврологичните заболявания.

2. Съществува необходимост от изработване на стандартни планове за здравни грижи при пациенти с епилепсия с цел повишаване на качествените здравни грижи.

3. Необходима е допълнителна теоретична и практическа подготовка на студентите от специалност „Медицинска сестра“ по въпросите относно грижите за деца и възрастни с епилепсия поради спецификата на заболяването и необходимостта от бързи, адекватни и навременни здравни грижи. Само 12% от студентите се чувстват напълно подготвени за работа с тези пациенти.

Библиография

1. Братанов Б. (ред.) Клинична педиатрия. Том 2, София, Мед. и физк., 1985, 153-161.
2. Иванова Д, Терзиева А, Чанева Г. Формиране на професионално поведение и отговорност при обучението на медицинските сестри. Управление и образование, 2014, 10(5), 51-54.
3. Национален консенсус за диагностика и лечение на епилепсията, Българска неврология, 2016, 17(2), допълнение 2, 11/2016.
4. Шмилев Т. Справочник за диагностика и лечение на детски болести. 1-во издание под редакцията на Т.

Шмилев. Пловдив, Мед. издателство „Райков“, 2008, 370-376.

5. Шотеков П. Неврология, С., Арсо, 2010.

✉ Адрес за кореспонденция:

Димитрина Благоева
Катедра "Здравни грижи"
Факултет "Обществено здраве"
Медицински университет
1527 София
ул. "Бяло море" № 8
e-mail: dimi_blagoeva@abv.bg

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ
ЦЕНТРАЛНА МЕДИЦИНСКА БИБЛИОТЕКА

ул. "Св. Г. Софийски" 1, 1431 София
(02) 952-23-93, (02) 952-16-45, (02) 952-05-09, (02) 952-59-20; <http://www.mu-sofia.bg>

Периодични издания, реферирани в чужди БД

Заглавие	Обработка се във:	Уеб страница
1. Acta Medica Bulgarica (на англ. език)	– Scopus – CABI: Global Health Database – EMBASE Excerpta Medica – Sciendo	https://content.sciendo.com/view/journals/amb/amb-overview.xml
2. Медицински преглед (международна редколегия)	– CABI: Global Health Database – EBSCO	http://www.medun.acad.bg/cmb_html/mpreg/index_bg.html
3. Обща медицина (международна редколегия)	– Scopus – EMBASE Excerpta Medica – EBSCO	http://www.medun.acad.bg/cmb_html/Obsta_Medicina/index.htm
4. Сестринско дело	– CABI: Global Health Database	http://www.medun.acad.bg/cmb_html/Sestrinsko_delo/index.html
5. Сърдечно-съдови заболявания (международна редколегия)	– CABI: Global Health Database – EBSCO	http://www.medun.acad.bg/cmb_html/SSZ/index.htm

ОТ СПИСАНИЯТА НА Дружествата, издавани от ЦМБ:

- Българска кардиология – EMBASE/ExcerptaMedicaDatabase
- Нефрология, диализа и трансплантация – EMBASE/ExcerptaMedicaDatabase, Scopus
- Ревматология – EMBASE/ExcerptaMedicaDatabase, Scopus